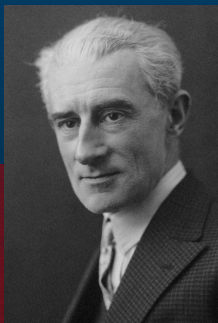
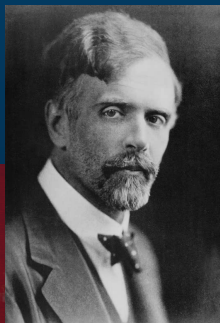

Dedicated to each person who is victim
of oppression, tyranny and lack of freedom in the world

HUNNIA RECORDS

ZOLTÁN KODÁLY MAURICE RAVEL

Duo For Violin & Cello, Op. 7 Sonata For Violin & Cello, M. 73

VIRGINIE ROBILLIARD

Violin

PÉTER SZABÓ

Cello

VIRGINIE ROBILLIARD

Violin

PÉTER SZABÓ

Cello

Zoltán Kodály: Duo for Violin and Cello, Op. 7 (1914)

Zoltán Kodály's violin-cello Duo, composed in 1914, is one of the outstanding works of 20th-century chamber music. Born in an era that was transformative both historically and personally, this work deeply intertwines a bold search for formal innovation with a commitment to the Central European—and primarily Hungarian—folk music tradition.

The two instruments are presented as equals: the dense, often contrapuntal texture and the high degree of virtuosity frequently create the illusion of a larger ensemble. Double stops, pizzicatos, distinctive rhythms, and extended playing techniques create an exceptionally rich sonic world, while the intensity of the musical discourse remains taut and elemental throughout. "The first movement, composed in sonata form, is a lyrical continuation of its personal, intimate message in the Adagio, where a fierce conflict unfolds in the middle section of the trio form. The final movement begins in a manner like the finale of Beethoven's Ninth Symphony: it opens with a recitative, during which themes from the previous movements also return. The fast main section is dance music with a tight rhythm, at times inspired by folk music." (Marianne Pándi: Concert Guide III. Chamber Works, Budapest, 1975. Zeneműkiadó Music Publishing House, p. 359.)

The work's three movements are built on a constant interplay of tension, lyricism, and rhythmic energy. Folk music influences do not appear in the form of quotations, but rather in modes, asymmetrical rhythms, and distinctive melodic turns, organically integrated into Kodály's musical language. The devastating image of war is particularly palpable in the second movement: a harrowing musical imprint of human suffering, hopelessness, and cruelty. At the same time, the work as a whole is also permeated by creative energy: the dance rhythms and folklore-inspired melodies evoke the power of life, human dignity, and community.

Virginie Robilliard's personal testimony as a performer of the Kodály's Duo, composed in 1914:

What immediately moved me about this masterpiece was the intensity and power of the musical expression. Kodaly does not write to please or seduce; he writes to convey through music what cannot be expressed in words. His numerous references to traditional music evoke both the immense cultural richness it contains and the distress and extreme oppression endured by these people.

That's why it was so important for me to convey, through this recording, without artifice or compromise, this hymn to diversity and authenticity.

The contrasts that coexist throughout the work reminds me a metaphor of life itself, oscillating between shadow and light. It is difficult not to feel, in the second movement, the devastating image of war evoking the unspeakable human cruelty, misery and despair. However, throughout the movements, Kodály also invites our creative energy to reclaim its rightful power with the dancing rhythms and melodies of Central European folklore, thereby reawakening our humanity.

My encounter with the great musician Péter Szabó nearly 25 years ago has allowed me to carry out numerous musical and educational projects and to record this third album together. Our way of feeling and interpreting music is both similar and complementary. We have performed Kodaly's duo in concert many times, always with passion and intensity, putting our conviction at the service of this masterful work. I hope you enjoy listening to it as much as we enjoyed recording it.

Maurice Ravel: Sonata for Violin and Cello, M.73 (1922)

The American musicologist John Henken—former director of artistic planning and publications for the Los Angeles Philharmonic (LA Phil)—writes in his review of Ravel's Sonata for Violin and Cello: „Ravel apparently knew Kodály's 1914 Duo for violin and cello (and at its premiere in April 1922, Ravel's Sonata was also labelled Duo) and there are clear intimations of Kodály and Bartók and Hungarian folk music in the pungent dissonances and virtuosic verve of Ravel's music.”

“In 1921–1922 - while working on his stage piece *L'Enfant et les Sortilèges* - Ravel composed his Duo for violin and cello, which he later renamed the Sonata. This composition represented a long process of work, revision, and experimentation for him, marking - as he writes in his *Autobiographical Sketches* - a turning point in his career: 'Simplified to the extreme. A renunciation of the magic of harmony; in contrast, the ever-increasing importance of melody.' (Marianne Pándi: *Concert Guide III. Chamber Works*, Budapest, 1975. Zeneműkiadó, Music Publishing House, p. 265.) The sonata for violin and cello marks an important turning point in Maurice Ravel's compositional style. Deprived of the harmonic support of the piano, the work relies entirely on the dialogue between the two instruments, which is revealed through extremely precise orchestration.

Ravel deliberately employs a streamlined style that reflects both the postwar neoclassical aesthetic and his interest in polyphony and counterpoint. The four movements reveal a wide range of characters: a serious and tense introduction, a scherzo with sharp rhythms and almost percussive accents, an extremely restrained middle slow movement, and an energetic, virtuosic finale. Throughout the sonata, the two instruments are treated as equals and intertwine in a constant interplay of imitation and contrast.

A work that is demanding for both performers and listeners—in fact, the pinnacle of musical abstraction— it vividly illustrates Ravel's ability to create extraordinary sonic richness from deliberately limited means—it demonstrates that clear lines and rhythmic clarity alone are capable of providing a cathartic musical experience, without any kind of “sentimental” embellishment.

Personal testimony of Virginie Robilliard on Ravel sonata

When I was eight years old, I would listen to *Daphnis et Chloé* and remember being totally moved and amazed by this piece which I discovered thanks to my pianist brother. The sensation was like if I would start a journey to imaginary worlds.

A few years later, at the age of fifteen, I performed Ravel's *Sonata* with a cellist friend from the Conservatoire National Supérieur de Musique in Lyon. This musical language immediately struck me as both familiar and fascinating.

The writing of this work moves me through its boldness, unfolding a dissonant and resolutely modern language. If one listens, for example, to the central section of the third movement or the final page of the fourth, one might almost doubt that Ravel was its composer. The dialogue between the two instruments collides, falters, and sustains a constant tension – like a disagreement never entirely resolved.

At the end of the fourth movement, Ravel abruptly layers fragments of the four themes in a gesture that is as unexpected as it is striking, playing with extreme contrasts between the highest and lowest registers.

This sonata, like Kodály's *Duo*, conveys a direct discourse, without concession or artifice. It seeks neither to please nor to seduce; it embraces shadow, roughness, and distortion – and perhaps therein lies its singular strength.

Virginie Robilliard – violin

Virginie Robilliard comes from a family of musicians and gave her first public concert at the age of five. At the age of seventeen, she was awarded first prize by the Conservatoire National Supérieur de Musique de Lyon as a pupil of Jacques Ghestem and graduated from the Juilliard School in 1993 as a full-scholarship student with Dorothy Delay.

Laureate at the age of 17 at the Long-Thibaud International Violin Competition and the 1990 Indianapolis International Violin Competition, she has performed as a soloist with orchestras such as the Saint Petersburg Philharmonic, the French Radio Philharmonic, the Simon Bolivar Symphony Orchestra, the Indianapolis Symphony Orchestra, the Oradea State Symphony Orchestra, the Bogota Philharmonic Orchestra, among others, with Yuri Temirkanov, Sergiu Comissiona, Raymond Leppard, Yutaka Sado, Michel Plasson, Pierre Dervaux, Eduardo Diazmuñoz, Fabio Mechetti, Zsolt Jankó and others.

At the age of 19 she made her New York debut at Avery Fisher Hall Lincoln Center in a critically acclaimed performance by The New York Times of Bartók's Violin Concerto No. 2 conducted by Stanislaw Skrowaczewski with the Juilliard Orchestra. During her international career, Virginie Robilliard has performed and given master classes in Asia, South America, Africa, Europe, Canada and the United States. Thanks to the Mozarteum Foundation, she established a violin school in Venezuela where she lived for 10 years. She is currently Professor of Violin and Head of the String Department at the Haute Ecole de musique in Lausanne, Switzerland.

Péter Szabó – Violoncello

Péter Szabó is one of the most versatile Hungarian cellists of our time. During his international career, his artistry has been widely acclaimed by leading publications such as Fono Forum, The London Times, Repertoire, Classica, and The Strad. In 2002, he received the Hungarian Classical Award of Gramophone magazine. He was awarded the Franz Liszt Prize in 2011 and the László Lajtha Prize in 2014. In 2024, he was honoured with one of Hungary's highest state decorations, the Knight's Cross of the Hungarian Order of Merit.

Throughout his career, he has performed in more than 40 countries around the world, at the most famous concert halls—such as Wigmore Hall (London), Musikverein and Konzerthaus (Vienna), Mozarteum (Salzburg), Tonhalle (Zurich), Konzerthaus (Berlin), National Theatre of Venezuela – Caracas, and Avery Fisher Hall at Lincoln Center in New York. He has participated in the most renowned festivals and held masterclasses around the world. As a soloist, he has performed under the baton of such renowned conductors as Sándor Végh, Sir Roger Norrington, Tamás Vásáry, Iván Fischer, Peter Keuschnig, and Frank Ollu, to name just a few. As a chamber musician, he has collaborated with the legendary Zoltán Kocsis, Virginie Robilliard, and many others. Together with Gábor Takács-Nagy and Dénes Várjon, he founded the Takács Piano Trio, which has resulted in numerous concert tours and CD recordings.

He has worked with world-renowned conductors such as Sir George Solti, Valery Gergiev, Lahav Shani and others.

His extensive discography has been released by labels including Alpha Classics, BBC Records, Channel Classics, Electrecord, Hunnia Records, Hungaroton, and Naxos. He discovered the manuscripts of five cello concertos by Ignace Pleyel, composed cadenzas for them, and prepared their piano reductions; the complete edition was published by Simrock (Boosey & Hawkes).

From 1993 he is the principal cellist of the Budapest Festival Orchestra and President of the Csaba Szabó International Society.

Zoltán Kodály: Duo for Violin and Cello, Op. 7 (1914)

Le duo pour violon et violoncelle composé par Zoltán Kodály en 1914 est l'une des œuvres majeures de la musique de chambre du XXe siècle. Cette œuvre, née à une époque décisive tant sur le plan historique qu'humain, mêle profondément la recherche audacieuse d'innovations formelles à un attachement profond à la tradition musicale populaire d'Europe centrale, et plus particulièrement à la musique folklorique hongroise.

Les deux instruments s'expriment sur un pied d'égalité: la texture dense, souvent contrapuntique, et la virtuosité de haut niveau donnent souvent l'illusion d'un ensemble plus important. Les doubles cordes, les pizzicatos, les rythmes marqués et les techniques de jeu étendues créent un univers sonore extrêmement riche, tandis que l'intensité du discours musical reste tendue et élémentaire tout au long de l'œuvre. « Le premier mouvement, composé en forme de sonate, trouve une suite lyrique à son message intime et personnel dans l'Adagio, où un conflit intense se déroule au milieu de la forme en trio. Le mouvement final s'ouvre à la manière du finale de la Neuvième Symphonie de Beethoven: il commence par un récitatif au cours duquel les thèmes des mouvements précédents reviennent. La partie principale, rapide, est une musique de danse au rythme soutenu, par moments d'inspiration folklorique. » (Marianne Pándi: Guide des concerts III. Œuvres de chambre, Budapest, 1975. Éditions musicales, p. 359.)

Les trois mouvements de l'œuvre reposent sur une alternance constante entre tension, lyrisme et énergie rythmique. Les influences de la musique folklorique ne se manifestent pas sous forme de citations, mais à travers des modes, des rythmes asymétriques et des tournures mélodiques caractéristiques, qui s'intègrent de manière organique au langage musical de Kodály. C'est surtout dans le deuxième mouvement que l'on ressent l'image destructrice de la guerre: l'empreinte musicale bouleversante de la souffrance humaine, du désespoir et de la cruauté. En même temps, l'œuvre tout entière est imprégnée d'une énergie créatrice: les rythmes dansants et les mélodies d'inspiration folklorique évoquent la vie, la dignité humaine et la force de la communauté.

Vision en tant qu'interprète de Virginie Robilliard sur le Duo de Kodaly écrit en 1914

Ce qui m'a tout de suite touché et frappé dans ce duo, c'est l'intensité et la puissance du discours musical. Kodaly n'écrit pas pour plaire ou séduire, il écrit pour transmettre en musique ce qui ne peut être dit en mot. Ses nombreuses références à la musique traditionnelle évoquent à la fois l'immense richesse culturelle qu'elle contient mais aussi la détresse et l'oppression extrême que subissent ces peuples.

C'est pour cette raison qu'il me tenait à cœur de transmettre à travers ce disque, sans artifice, ni concession, cet hymne à la diversité et à l'authenticité.

Les contrastes qui se côtoient tout au long de l'œuvre ressemblent à une métaphore de la vie oscillant entre l'ombre et la lumière. Il est difficile de ne pas ressentir dans le second mouvement l'image dévastatrice de la guerre évoquant l'innommable, la misère humaine, sa cruauté et le désespoir. Cependant au travers des mouvements, Kodaly invite aussi l'énergie créatrice avec les rythmes dansants et les mélodies du folklore d'Europe centrale réveillant ainsi notre humanité.

Ma rencontre avec l'immense musicien Peter Szabo il y a presque 25 ans m'a permis de réaliser de nombreux projets musicaux, pédagogique et d'enregistrer ce 3e disque ensemble. Notre manière de ressentir la musique et de l'interpréter est à la fois similaire et complémentaire. Nous avons joué en concert de nombreuses fois le duo de Kodaly, toujours avec passion et intensité, en mettant notre conviction au service de cette œuvre magistrale.

J'espère que vous aurez autant de plaisir à l'entendre que nous avons eu à l'enregistrer.

Maurice Ravel: Sonate pour violon et violoncelle M.73 (1922)

Le musicologue américain John Henken - ancien directeur de la programmation artistique et des publications de l'Orchestre philharmonique de Los Angeles (LA Phil), écrit dans sa présentation de la Sonate en duo : "Ravel connaissait le Duo pour violon et violoncelle de Kodály datant de 1914 [et lors de sa création, en avril 1922, la Sonate de Ravel portait également la mention "Duo"]; on trouve en outre des références évidentes à Kodály, à Bartók et à la musique folklorique hongroise dans les dissonances vives et l'élan virtuose de la musique de Ravel."

«C'est en 1921-1922, alors qu'il travaillait sur son opéra L'Enfant et les Sortilèges, que Ravel composa son Duo pour violon et violoncelle, qu'il rebaptisa par la suite Sonate. Cette composition, qui - comme il l'écrit dans ses Esquisses autobiographiques - marque un tournant dans sa carrière, lui a demandé un long travail, de nombreuses corrections et essais: « Une simplification poussée à l'extrême. Un renoncement à la magie de l'harmonie; en revanche, une importance croissante accordée à la mélodie." (Marianne Pándi: Guide des concerts III. Œuvres de musique de chambre, Budapest, 1975. Éditions musicales, p. 265.) La sonate pour violon et violoncelle marque un tournant important dans le style compositionnel de Maurice Ravel. Privée du soutien harmonique du piano, l'œuvre repose entièrement sur le dialogue entre les deux instruments, mis en valeur par une instrumentation d'une grande précision.

Ravel adopte délibérément un style épuré, dans lequel transparaissent l'esthétique néoclassique de l'après-guerre ainsi que son intérêt pour la polyphonie et le contrepoint. Les quatre mouvements dévoilent une large palette de caractères: une introduction à l'atmosphère grave et tendue, un scherzo aux rythmes vifs avec des accents presque percussifs, un mouvement lent central extrêmement sobre, ainsi qu'un finale énergique et virtuose. Dans l'ensemble de la sonate, les deux instruments sont traités sur un pied d'égalité et s'entremêlent dans un jeu constant d'imitations et de contrastes.

Une œuvre exigeante tant pour les interprètes que pour les auditeurs – en fait, le summum de l'abstraction musicale –, qui illustre bien la capacité de Ravel à créer une extraordinaire richesse sonore à partir de moyens délibérément limités – ils montre que la pureté des lignes et la clarté rythmique sont capables, à elles seules, d'offrir une expérience musicale cathartique, sans aucune fioriture « sentimentale ».

Vision personnelle de Virginie Robilliard sur la sonate de Ravel

Quand j'avais huit ans, j'écoutais avec la plus grande attention et le cœur émerveillé Daphnis et Chloé, que j'avais découvert grâce à mon frère pianiste. J'éprouvais alors une sensation de liberté, comme une invitation au voyage vers des mondes imaginaires.

Quelques années plus tard, à quinze ans, je jouais pour la première fois en concert la Sonate de Ravel, avec un ami violoncelliste du CNSM de Lyon. Ce langage musical me sembla immédiatement à la fois familier et fascinant.

L'écriture de cette œuvre m'interpelle par son audace, tant elle déploie un langage dissonant et résolument moderne. Si l'on écoute, par exemple, la partie centrale du troisième mouvement ou la dernière page du quatrième, on pourrait presque douter que Ravel en soit l'auteur. Le dialogue entre les deux instruments est confrontant et maintient une tension constante, comme un désaccord permanent.

À la fin du quatrième mouvement, Ravel superpose abruptement des fragments des quatre thèmes, dans un geste aussi inattendu que saisissant, jouant de contrastes extrêmes entre l'aigu et le grave.

Cette sonate, tout comme le Duo de Kodály, porte un discours direct, sans concession ni artifice. Elle ne cherche ni à plaire ni à séduire; elle accueille l'ombre, la rugosité, la distorsion – et c'est peut-être là que réside sa force singulière.

Virginie Robilliard - Violon

Née dans une famille de musiciens, Virginie Robilliard a donné son premier concert public à l'âge de cinq ans. À dix-sept ans, elle a remporté le premier prix du Conservatoire national supérieur de musique de Lyon sous la direction de Jacques Ghestem et a obtenu son diplôme de la Juilliard School en 1993, où elle a étudié avec Dorothy Delay grâce à une bourse d'études complète.

Lauréate à l'âge de 17 ans du Concours international de violon Long-Thibaud et du Concours international de violon d'Indianapolis en 1990, elle s'est produite en soliste avec des orchestres tels que l'Orchestre philharmonique de Saint-Petersbourg, l'Orchestre philharmonique de la Radio française, l'Orchestre symphonique Simon Bolivar, l'Orchestre symphonique d'Indianapolis, l'Orchestre symphonique national d'Oradea, l'Orchestre philharmonique de Bogota, entre autres, sous la direction de Yuri Temirkanov, Sergiu Comissiona, Raymond Leppard, Yutaka Sado, Michel Plasson, Pierre Dervaux, Eduardo Diazmuñoz, Fabio Mechetti, Zsolt Jankó et d'autres.

À l'âge de 19 ans, elle a fait ses débuts à New York à l'Avery Fisher Hall du Lincoln Center, lors d'une interprétation du Concerto pour violon n° 2 de Bartók, saluée par la critique du New York Times, sous la direction de Stanislaw Skrowaczewski avec l'Orchestre de la Juilliard School. Au cours de sa carrière internationale, Virginie Robilliard s'est produite et a donné des master classes en Asie, en Amérique du Sud, en Afrique, en Europe, au Canada et aux États-Unis. Grâce à la Fondation Mozarteum, elle a créé une école de violon au Venezuela, où elle a vécu pendant 10 ans. Elle est actuellement professeure de violon et responsable du département des cordes à la Haute École de musique de Lausanne, en Suisse.

Péter Szabó - Violoncello

Péter Szabó est l'un des violoncellistes hongrois les plus polyvalents de notre époque. Au cours de sa carrière internationale, son talent artistique a été largement salué par des publications de renom telles que Fono Forum, The London Times, Répertoire, Classica et The Strad. En 2002, il a reçu le Hungarian Classical Award décerné par le magazine Gramophone. Il s'est vu attribuer le prix Franz Liszt en 2011 et le prix László Lajtha en 2014. En 2024, il a été décoré de l'une des plus hautes distinctions d'État hongroises, la Croix de Chevalier de l'Ordre du Mérite hongrois.

Tout au long de sa carrière, il s'est produit dans plus de 40 pays à travers le monde, dans les salles de concert les plus célèbres, telles que le Wigmore Hall (Londres), le Musikverein et le Konzerthaus (Vienne), le Mozarteum (Salzbourg), la Tonhalle (Zurich), le Konzerthaus (Berlin), le Théâtre national du Venezuela à Caracas et l'Avery Fisher Hall au Lincoln Center de New York. Il a participé aux festivals les plus prestigieux et donné des master classes à travers le monde. En tant que soliste, il s'est produit sous la baguette de chefs d'orchestre de renom tels que Sándor Végh, Sir Roger Norrington, Tamás Vásáry, Iván Fischer, Peter Keuschnig et Frank Ollu, pour n'en citer que quelques-uns.

En tant que chambriste, il a collaboré avec le légendaire Zoltán Kocsis, Virginie Robilliard et bien d'autres. Avec Gábor Takács-Nagy et Dénes Várjon, il a fondé le Takács Piano Trio, qui a donné lieu à de nombreuses tournées de concerts et enregistrements de CD.

Il a travaillé avec des chefs d'orchestre de renommée mondiale tels que Sir George Solti, Valery Gergiev, Lahav Shani, etc.

Sa discographie très riche a été publiée par des labels tels que Alpha Classics, BBC Records, Channel Classics, Electrecord, Hunnia Records, Hungaroton et Naxos. Il a découvert les manuscrits de cinq concertos pour violoncelle d'Ignace Pleyel, a composé des cadences pour ceux-ci et en a préparé les réductions pour piano ; l'édition complète a été publiée par Simrock (Boosey & Hawkes).

Depuis 1993, il est le premier violoncelle solo de l'Orchestre du Festival de Budapest et président de la Société internationale Csaba Szabó.

Kodály Zoltán (1882-1967): Duó hegedűre és gordonkára Op. 7. (1914)

A Kodály Zoltán által 1914-ben komponált Duó hegedűre és gordonkára a 20. századi kamarazene egyik legjelentősebb alkotása. A mű, amely egy történelmi és emberi szempontból egyaránt döntő jelentőségű sorsfordító korszakban született, a merész formai újítások iránti törekvést szorosan ötvözi a közép-európai népzenei hagyományokkal, különösen a magyar népzenehez fűződő mély elkötelezettséggel. (kötődéssel)

„A szonátaformában komponált első tétel, személyes hangú, bensőséges mondanivalójának lírai folytatása az Adagio, ahol a triós forma közép-résében heves konfliktus zajlik le. A zárótétel Beethoven Kilencedik szimfóniájának fináléjához hasonló módon indul: recitativóval kezdődik, amelynek során az előző tételek témái is visszatérnek. A gyors főrész feszes ritmusú, helyenként népi ihletésű táncmuzsika.” (Pándi Marianne: Hangversenykalauz III. Kamaraművek, Budapest, 1975. Zeneműkiadó 359.o.)

A két hangszer egyenrangú szerepet kap: a sűrű, gyakran kontrapunktikus szövés és a magas szintű virtuozitás gyakran egy nagyobb együttes illúzióját kelti. A kettősfogások, a pizzicatók, a markáns ritmusok és a kiterjedt játéktechnikák rendkívül gazdag hangzásvilágot teremtenek, miközben a zenei beszéd intenzitása az egész mű során zaklatott és elemi marad.

A mű három tétele a feszültség, a líraiság és a ritmikus energia folyamatos váltakozására épül. A népzenei hatások nem idézetek formájában jelennek meg, hanem módusokban, aszimmetrikus ritmusokban és karakteres dallamfordulatokban, organikusan beépülve Kodály zenei nyelvébe. Különösen a második tételben érezhető a háború pusztító képe: az emberi szenvedés, a kilátástalanság és a kegyetlenség megrázó zenei lenyomata. Ugyanakkor a mű egészét áthatja az alkotó energia: a táncos ritmusok és a népzeneből merített dallamok az életet, az emberi méltóságot és a közösség erejét idézik fel.

Virginie Robilliard személyes vallomásai Kodály 1914-ben komponált Duójának előadójaként:

Ami ebben a műben azonnal megérintett és lenyűgözött, az a zenei kifejezés intenzitása és ereje. Kodály nem azért komponál, hogy tetszen vagy elcsábítson, hanem azért, hogy zenében közvetítse azt, amit szavakkal nem lehet kifejezni. A népzeneré való számos utalása egyszerre idézi fel a műben rejlő hatalmas kulturális gazdagságot, és az emberi társadalom által elszenvedett nyomort és szélsőséges elnyomást is.

Éppen ezért fontos volt számomra, hogy e felvételen keresztül, minden mesterkélttség és kompromisszum nélkül tolmácsoljam ezt a sokszínűséget és az eredetiség himnuszát.

A mű egészében egymás mellett jelen lévő kontrasztok az élet metaforájának tűnnek, amely a fény és az árnyék és között váltakozik. Nehéz nem érezni a második tételben a háború pusztító képét, amely a kimondhatatlant, az emberi nyomort és a kétségbeesést idézi fel. Emlékeztet bennünket arra, hogy az ember milyen kegyetlenségekre képes. A tételek során azonban Kodály a közép-európai és a magyar népzene táncos ritmusaival és dallamaival a teremtő energiát is megidézi, felébresztve emberségünket.

Körülbelül 25 évvel ezelőtt ismerkedtem meg Szabó Péterrel, a rendkívüli tehetségű muzsikussal és pedagógussal. Számos zenei és oktatási projektet valósítottunk meg együtt szerte a világon, köztük ezt a harmadik lemezfelvételt is.

A zene iránti érzékenységünk, értelmezésünk hasonló és kiegészítő jellegű. Kodály Duóját számos alkalommal adtuk elő koncerten, mindig szenvedéllyel és intenzitással, meggyőződésünket e mestermű szolgálatába állítva.

Remélem, hogy ugyanolyan örömet szerez Önöknek e felvétel hallgatása, mint amennyit mi éreztünk a készítése során.

Maurice Ravel: Szonáta hegedűre és gordonkára, M.73 (1922)

Az amerikai zenetudós John Henken - a Los Angeles-i Filharmonikusok (LA Phil) művészeti tervezés és kiadványkezelés volt igazgatója - írja a Duószonáta ismertetésében: „Ravel ismerte Kodály 1914. évi hegedű-gordonka Duóját [és ősbemutatójának idején, 1922 áprilisában, Ravel Szonátája ugyancsak Duó megjelölést viselt], azonkívül világos utalások találhatók Kodályra, Bartókra és a magyar népzeneire Ravel zenéjének éles disszonanciáiban és virtuóz lendületében.”

“1921-1922- ben - miközben *L'Enfant et les Sortilèges* című színpadi művén dolgozott - írta Ravel hegedűre és gordonkára szánt Duó-ját, amit utóbb Szonátának nevezett el. Hosszas munkát, javítgatást, próbálkozást jelentett számára ez a kompozíció, amely - mint Önéletrajzi Vázlataiban írja - fordulópontot jelöl pályafutásán:” Leegyszerűsítve a végletekig. Lemondás a harmónia varázsáról; ezzel szemben a dallam egyre fokozódó jelentősége.” (Pándi Marianne: *Hangversenykalauz III. Kamaraművek*, Budapest, 1975. Zeneműkiadó 265.o.)A mű fontos fordulópontot jelent Maurice Ravel zeneszerzői stílusában. A zongora harmóniai támogatásától megfosztva az alkotás teljes mértékben a két hangszer közötti párbeszédre támaszkodik, amelyet rendkívül precíz hangszerezés tár fel.

Ravel szándékosan letisztult stílust alkalmaz, amelyben a háború utáni neoklasszikus esztétika, valamint a polifónia és a kontrapunkt iránti érdeklődése is megmutatkozik. A négy tétel széles karakterpalettát tár fel: komoly és feszült hangulatú bevezetés, éles ritmikájú scherzo szinte ütőhangszeres akcentusokkal, rendkívül visszafogott középső lassú tétel, valamint energikus, virtuóz finálé. A szonáta egészében a két hangszer egyenrangúként van kezelve, és állandó imitációs kontrasztos játékban fonódik össze.

Az előadók és a hallgatók számára egyaránt igényes mű - tulajdonképpen a zenei absztrakció csúcsa, jól illusztrálja Ravel azon képességét, hogy szándékosan korlátozott eszközökből rendkívüli hangzásbeli gazdagságot teremtsen - megmutatja, hogy a tiszta vonalvezetés és a ritmikai világosság önmagában is képes katarikus zenei élményt nyújtani, mindenféle "érzelmes" körítés nélkül.

Virginie Robilliard személyes vallomásai Ravel szonátájáról:

Nyolc éves koromban hallgattam a Daphnis et Chloé-t, és emlékszem, hogy teljesen meghatott és lenyűgözött ez a darab, amelyet zongorista bátyámnak köszönhetően fedeztem fel. Olyan érzés volt, mintha egy utazásra indulnék képzeletbeli világokba.

Néhány évvel később, tizenöt évesen, Ravel szonátáját adtam elő egy csellista barátommal, aki a Lyoni Nemzeti Zeneakadémiára járt. Ez a zenei nyelv azonnal ismerősnek és lenyűgözőnek tűnt számomra.

A mű megírása merészségével hat rám, diszsonáns és határozottan modern zenei nyelvet bont ki. Ha például a harmadik tétel középső részét vagy a negyedik tétel végét hallgatjuk, szinte kétségbe vonhatjuk, hogy Ravel volt-e a szerzője. A két hangszer közötti párbeszéd ütközik, megakad, és állandó feszültséget tart fenn – mintha egy soha teljesen meg nem oldott nézeteltérésről lenne szó.

A negyedik tétel végén Ravel hirtelen rétegezi a négy téma töredékeit egy olyan gesztussal, amely éppoly váratlan, mint feltűnő, és a legmagasabb és legalacsonyabb regiszterek közötti szélsőséges kontrasztokkal játszik.

Ez a szonáta, akárcsak Kodály Duója, közvetlen diskurzust közvetít, engedmények és mesterkéeltség nélkül. Nem törekszik sem tetszeni, sem elcsábítani; magáévá teszi az árnyékot, az érdesedést és a torzítást – és talán éppen ebben rejlik egyedülálló ereje.

Virginie Robilliard - Hegedűművész

Virginie Robilliard muzsikos családból származik. Ötévesen adta első nyilvános hangversenyét. Tizenhét évesen elnyerte a lyoni Conservatoire National Supérieur de Musique első díját Jacques Ghestem tanítványaként, majd 1993-ban szerzett diplomát a New York-i Juilliard Schoolban, ahol teljes ösztöndíjjal Dorothy Delay növendéke volt.

17 évesen a Long-Thibaud Nemzetközi Hegedűverseny és 1990-ben az Indianapolis-i Nemzetközi Hegedűverseny győztese lett, és szólistaként olyan zenekarokkal lépett fel többek között, mint a Szentpétervári Filharmonikus Zenekar, a Francia Rádió Filharmonikus Zenekara, a Simon Bolivar Szimfonikus Zenekar, az Indianapolis-i Szimfonikus Zenekar, a Nagyváradi Állami Filharmonikus Zenekar és a Bogotai Filharmonikus Zenekar. Olyan karmesterekkel dolgozott együtt, mint Jurij Temirkanov, Sergiu Comissiona, Raymond Leppard, Yutaka Sado, Michel Plasson, Pierre Dervaux, Eduardo Díazmuñoz, Fabio Mechetti, Jankó Zsolt és sokan mások.

19 évesen debütált New Yorkban, a Lincoln Center Avery Fisher Halljában, ahol Bartók 2. hegedűversenyét adta elő, a New York Times kritikusai által is elismert előadásban, Stanislaw Skrowaczewski vezényletével és a Juilliard School Zenekarával. Nemzetközi karrierje során Virginie Robilliard fellépett és mesterkurzusokat tartott Ázsiában, Dél-Amerikában, Afrikában, Európában, Kanadában és az Egyesült Államokban. A Mozarteum Alapítvány támogatásával hegedűiskolát alapított Venezuelában, ahol 10 évig élt. Jelenleg a Lausanne-i Zeneakadémia hegedű professzora és a vonós tanszék vezetője.

Szabó Péter - Gordonkaművész

Szabó Péter napjaink egyik legsokoldalúbb magyar csellóművésze. Nemzetközi karrierje során munkásságát elismerő kritikákkal ünnepelte a Fono Forum, a The London Times, a Repertoire, a Classica, valamint a The Strad magazin is. 2002-ben a Gramophon magazin Magyar Klasszikus Díjával, 2011-ben Liszt Ferenc-díjjal, 2014-ben pedig a Lajtha László-díjjal tüntették ki. 2024-ben a magyar állam által adományozható legmagasabb kitüntetések egyikével, a Magyar Érdemrend lovagkeresztjével díjazták munkásságát.

Karrierje során a világ több, mint 40 országában koncertezett, a leghíresebb koncerttermekben - mint a Wigmore Hall (London), Musikverein és Konzerthaus (Bécs), Mozarteum (Salzburg), Tonhalle (Zürich), Konzerthaus (Berlin), National Theatre of Venezuela – Caracas, New Yorkban a Lincoln Centerben az Avery Fisher Hallban lépett fel, a leghíresebb fesztiválokon közreműködött, és mesterkurzusokat tartott szerte a világban. Szólistaként olyan híres karmesterek vezényletével játszott mint, Végh Sándor, Sir Roger Norrington, Vásáry Tamás, Fischer Iván, Peter Keuschnig, Frank Ollu, hogy csak néhányat említsünk.

Kamarazenészként közreműködött a legendás Kocsis Zoltánnal, Virginie Robilliarddal és sokan másokkal. Takács-Nagy Gáborral és Várjon Dénessel közösen megalapította a Takács Zongoratriót, amely számos koncertkörutat és számos CD-felvételt eredményezett. Olyan világhírű karmesterekkel dolgozott együtt, mint Sir George Solti, Valery Gergiev, Lahav Shani.

Számos CD-felvétele olyan kiadóknál jelent meg, mint az Alpha Classics, BBC Records, Channel Classics, Electrecord, Hungaroton, Hunnia Records, valamint a Naxos. Felfedezte Ignace Pleyel öt csellóversenyének kéziratait melyekhez kadenciákat komponált, elkészítette a versenyművek zongorakivonatát, az összkiadás a Simrock (Boosey & Hawkes) Edition Company-nál jelent meg. 1993 óta a Budapesti Fesztiválzenekar szólócellistája, valamint a Szabó Csaba Nemzetközi Társaság elnöke.

RECORDING INFO

Microphones

Neumann M149 tube

DPA4011

AD/DA

Merging Hapi

DAW

Pyramix MassCore

Analog Mixing Console

Studer 962

EQ

2 x GML 8200

Prism Sound Maselec MEA-2

Effect

Bricasti Design M7+ M10

Compressor / Limiter

Manley Variable MU

Prism Sound Maselec MPL2

TRACK LIST

Zoltán Kodály: Duo for Violin & Cello in D Minor, Op. 7 (1914)

01	<i>I. Allegro serioso, non troppo</i>	09:11
02	<i>II. Adagio</i>	08:35
03	<i>III. Mastoso e largamente, ma non troppo lento - Presto</i>	09:11

Maurice Ravel: Sonata for Violin Cello, M. 73 (1920-1922)

"A la mémoire de Claude Debussy"

04	<i>I. Adagio</i>	05:06
05	<i>II. Très vif</i>	03:24
06	<i>III. Lent</i>	06:12
07	<i>IV. Vif, avec entrain</i>	05:57
Total time:		47:36

Recording at the **Béla Bartók Unitarian Church** in Budapest, 2-4 July, 2025

Recording engineer: **Sándor Árok**

Recording producer and editor: **Zsuzsa Dvorák**

Mastering engineer: **Tom Caulfield**

Recorded audio format: **DSD256**

Producer: **Róbert Zoltán Hunka**

©2026 **Hunnia Records & Film Production**

www.hunniarecords.com

HRES2609